

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje "KatoL. tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Avstrijske čete v Galiciji se zbirajo.

Cesar obiskuje ranjence. — "Kdo je kriv vojske? — Na bojišču v Galiciji mir razven spopada pri Sieniawi. — Junaštvo slovenskih vojakov. — V Srbiji upor in kolera. — Sovražno brodovje v Adriji. — Rumunija in Italija sklepata zvezo. — Borba pri Parizu se nadaljuje. — V Parizu se agitira za kralja.

Cesar obišče ranjene častnike in vojake.

Dunaj, dne 19. septembra.

V soboto popoldne ob 1. uri je naš cesar obiskal ranjene častnike in vojake v bolnišnici v Augarten na Dunaju. Spremljal ga je višji dvorni mojster grof Salm-Reifferscheidt. V predvorani sta ga čakala soproga prestolonaslednikova, nadvojvodinja Cita, in nadvojvoda Maks. Ko je pozdravil obe visoki osebi, se je podal v prostore, kjer so se nahajali ranjeni častniki, vseh skupaj 20. Cesar je nagovoril ljubeznjivo vsakega častnika. Vsakega je vprašal o ranah, katere je dobil in tudi v katerih bojih je bil ranjen. O stanju ranjenih častnikov sta poročala cesarju zdravnik dvorni svetnik dr. Hohenegg in dr. Porges. Cesar je kazal veliko zanimanje o stanju ranjenih častnikov. Ljubeznjivi način kako je cesar pozdravil svoje ranjene častnike, je ožunačil nekega stotnika, ki je izgubil v bitki desno roko, da je prosil cesarja za dovoljenje, če sme v armadi brez desne roke služiti dalje. Ta prošnja je cesarja tako vidno ganila, da je stotnikovo prošnjo takoj uslišal in mu dovolil, da sme tudi brez desne roke v armadi služiti dalje.

Nato se je podal cesar v veliko dvorano, da obišče svoje ranjene vojake. Cesar je govoril z vojaki v njihovem materinem jeziku. Tako je govoril cesar poljsko, češko, hrvaško in madžarsko, kar je navdalo vojake s posebnim veseljem. Za tri vojake je cesar naročil, naj se mu napiše njihove naslove ter bodo ti vojaki deležni posebne cesarjeve milosti.

Cesar se je mudil izvanredno dolgo pri svojih ranjenih častnikih in vojaki, in sicer eno celo uro dalje, kakor je bilo prvotno določeno. Po odhodu cesarja se je bralo na obrazih ranjenih častnikov in vojakov veliko veselje in radost. Vse je globoko ganila cesarjeva ljubeznjivost. Na potu iz Augartena nazaj v Schönbrunn je cesarja z velikanskim navdušenjem pozdravljala tisočera množica ljudstva in šolska mladina, ki je stala v vrstah. Kljub visoki starosti je zdravje cesarjevo izvrstno.

Cesar skrbi po očetovsko za svoje junake.

Junaška deklica.

Dunaj, dne 20. septembra.

Cesar je določil, da se njegov grad Laxenburg spremeni v začasno bolnišnico za ranjence. Bolnišnico vzame v oskrb Rudeči križ.

Dvorni svetnik profesor dr. Hohenegg, zdravnik v bolnišnici, katero je cesar obiskal, je dobil dne 19. septembra od cesarja pismo, v katerem mu naznanja, da podari ranjeni deklici Rozi Cenoh zlato, z briljanti (dragimi kameni) okrašeno vratno verižico, njeni materi pa nakaže znesek 1000 K. Roza Cenoh, 13letna deklica, je kot postrežnica v bojih pri Rava-Ruski stregla ranjenim vojakom ter jim dajala krepčila. Pri tem človekoljubnem delu jo je zadela

sovrážna krogla (šrapnel) ter ji zdrobila nogo tako, da so ji jo morali odrezati. Cesar naznanja v pismu, da bo on sam prevzel vse stroške za umetno nogo, katera se naj napravi požrtvovalni deklici.

Dne 20. septembra opoldne se je ranjeni deklici Rozi Cenoh v bolnišnici izročil cesarjev dar, namreč zlato, z briljanti okrašena verižica; njeni materi pa darilo 1000 K. Profesor dr. Hohenegg je mlado junaško samaritanko v navzočnosti mnogo zbrane visoke gospode pohvalil in jo slavil kot žrtev domovine. Ob enem se je tudi materi vrle deklice izročilo cesarjevo darilo ter se jo pohvalilo, da je vzgojila tako požrtvovalno hčerko.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, dne 22. septembra.

Uradno poročilo, ki prihaja z gališkega bojišča, pravi, da se naše čete še zbirajo in razvrščajo v prostorih, ki so jim po drugi bitki pri Lvovu nakazani. Ta premikanja se izvršujejo načrtoma in v najlepšem redu. Dne 17. septembra je sicer ruska infanterijska divizija (ta obsega navadno 16 bataljonov, 6 do 8 baterij in nekaj eskadronov kavalrije) poskusila motiti naša gibanja, toda bila je krvavo odbita. Istotako je napadel sovrážnik slabe utrdbे pri Sieniawi, ki so se zgradile, da se varuje most čez San. Prej je most služil generalu Danklu, da je šel s svojimi četami na Rusko-Poljsko. Sedaj je most brez vojaškega pomena in utrdbे ob njem so dobile malo posadko, da zavirajo rusko prodiranje. To se jim je tudi izbornu posrežilo. Sovražnik je moral ob tej priliki še navrh razviti in pokazati vso svojo moč, ki znaša na tem prostoru 2 armadna kora in težko artilerijo.

Sicer pa vlada na gališkem bojišču mir. Uradno poročilo, ki govori o odbitem napadu ruske infanterijske divizije in o boju za utrdbे ob mostu pri Sieniawi, se glasi:

Avstrijski generalni štab uradno razglša: Novo razvrščanje naše armade na avstrijsko-ruskem bojišču je v polnem teku. Posamezen naš konek ruske divizije je bil dne 17. septembra pokrvavem boju odbit. Na vzhodnem krilu pri mostu čez Sieniawo, ki je bil le po malih avstrijskih oddelkih zavarovan in zastražen, so naše, po številu slabe čete, prisilile Ruse, da so pritegnili v boj cela dva armadna kora in težko artilerijo. Ko so utrdbे pri mostu svojo dano jim nalogo izpolnile, so se naši prostovoljno umaknili.

Sieniawa leži 25 km od Jaroslava, ki je utrjeno mesto severno od Przemysla.

Kako stoji naša armada v Galiciji?

Budimpešta, dne 21. septembra.

Vojaški poročevalec lista "Pester Lloyd" slika razvrščanje naših čet v Galiciji od 12. septembra naprej sledeče:

Armada generala Borojeviča (prej Brudermann), to je naše desno krilo, stoji pri Grodeku in tesno do mesta Lvov.

Armada generala Auffenberg (središče) je razvrščena v prostoru pri Rava Ruski.

Danklova armada (levo krilo) pa stoji v bližini mesta Krasnik.

Med Danklovo in Auffenbergovo armado je na črti Tomašov-Krasnobrod razvrščen del Auffenbergove armade, ki tvori zvezo med obema armadama.

Če pogledamo na zemljevid, vidimo, da je najkrajša pot za umikanje avstrijskih čet sedaj proti naši trdnjavi Przemysl. Prostor pri Przemyslu je za razvoj naših čet zelo ugoden. Od tam se da uspešno prodirati v smeri proti vzhodu in pa severovzhodu, ker bodo stale naše vrle čete pod mogočnim varstvom težkih trdnjaviških topov in okopov. Obenem je zabranjen in zastražen prehod čez Karpate na Ogrsko. Trdnjava Przemysl leži kakih 75 km v ravni zahodni črti od Lvova.



Načelnik generalnega štaba general Konrad.

"Dresdener Neueste Nachrichten" opisujejo glavni stan naše armade takole:

Višje poveljstvo se je nastanilo v nekem večjem gališkem kraju, kjer pljuskuje zdaj ljudski valovi. Z meje dohaja prebivalstvo iz vasi in utrjenih mest, ki so jih iz vojaških razlogov morali izprazniti. Vozijo se provijantne kolone in transporti ranjenec. Avtomobilske kolone iz cele države gredo skozi

Najnovejša poročila se nahajajo pred inserati.

to središče in dalje za četami. Vidimo tovrstne avtomobile, poštne avtomobile in športne avtomobile.

Višje poveljstvo je nastanjeno zunaj mesta v neki vojašnici, zgrajeni v paviljonskem sistemu, kjer je bil sicer nastanjen neki pehotni polk. Tu trajno biva avstrijski višji poveljnik, nadvojvoda Friderik, a dvornega življenja je le malo videti. Prideljenih je le nekaj visokih plemičev, ordonančnih častnikov, ki so se prostovoljno v vojno službo prijavili.

Načelnik generalnega štaba, general pehote baron Konrad, vzbuja seveda splošno pozornost. Na Dunaju je že zdavnaj najpopularnejša oseba, dasi gleda strogo na to, da ne nastopi v javnosti. Vstak gleda za malim generalom z odločnimi potezami in s sivimi brkami, kadar se z enim ali drugim svojih sinov spreha, ve ur molče po Ringu. General zelo ljubi svojo 90letno mater in svoje sinove, ki se nahajajo tudi na bojišču; kljub temu je zdaj bolj dobre volje, kot prej. Napočil je čas, ki ga je že več let pričakoval. Nasproti vsem prerokom miru je obveljalo, kar je vedno trdil in zaupa še naprej svojim hrabrim vojakom, da ostaneta pravica in zmaga na njegovi strani. Veliko palačinov cesarja Franca Jožefa pokriva po dolgih letih miru grob, tega generala je pa usoda prihranila za veliko dobo. General Konrad stanuje v sobi paviljona vojašnice, kjer stoji vojna postelja, miza in nekaj stolov. V drugem paviljonu se nahaja njegova operacijska pisarna. Edina zabava zanj je zdaj pot med njegovim stanovanjem in pisarno, ki jo napravi večkrat na dan in to v spremstvu dveh častnikov generalnega štaba. Med potjo nagovori častnike, ki jih sreča, vpraša jih, kaj da delajo, kako se godi njih tovarišem in se nekoliko pošali.

Moderni vojskovodja ne jezdi dandanes več s sabljo v roki pred armado. Njegovo bojišče je sedaj zemljevid. Tudi baron Konrad dela v obširni sobi, v katero ima vstop le on in nekateri maloštevilni častniki njegovega ožjega kroga. Na zemljevidih, razporejenih na veliki mizi, zaznamujejo častniki generalnega štaba točke, kjer stoje čete. Povelja, o katerih končno odločuje višji poveljnik armade, nadvojvoda Friderik, ki razpolaga tudi z lastno operacijsko pisarno, se brzojavijo ali telefonirajo četam.

Jasno, hladno jesensko vreme v Galiciji zelo pospešuje avtomobilski promet, a tudi brzotjav in telefon funkcionirata brez napake. V glavnem stanu vedo vsak trenutek, kaj se godi na vsaki točki velikanske vojne fronte. Načelnik generalnega štaba dela večkrat tudi po noči, sklonjen nad zemljevidi, da izvaja posledice na podlagi došlih poročil. Več tednov sem je izginil mir v njegovi okolici. Operacijska pisarna tvori središče veliko pisarn, v katerih neprestano pisalni stroji ropotajo.

Stan vrhovnega poveljnika.

Naj je bojišče še tako razsežno, vendar ne nudi prav nobenega pregleda. Ne vidi se skoraj ničesar. Ako bi topovi ne grmeli, bi sploh nihče ne vedel, da so topovi na bojišču. Izdalo bi jih morala samo slabo bliskanje, kadar se jih izstrelji. Ne bi se vedelo, od kod pokanje pušk, ako bi se semtertja ne videlo tankih črt, kako se dvigajo bliskovito iz zemlje, šinejo kvišku in zopet izginejo. Konjenice se pa sploh ne vidi, ker konjeniki opravljajo svojo službo kot poizvedovalci daleč od bojišča.

Na višinah se ne vidi nobenega Napoleona s sijajnim spremstvom. General, ki vodi bitko, se nahaja dosti zadaj, v kakšni hiši, ki je polna priprav za brzojavljenje, telefoniranje, za optično signaliziranje, knjig, zemljevidov, map itd. Pred hišo je polno avtomobilov, koles, motorjev, konj, ki čakajo na povelja. Na veliki mizi je karta bojišča in moderni Napoleon izdaje zapovedi, kakor da bi igral v Kavar-ni šah.

General je že pred bitko določil, kako in kam naj gredo posamezne čete, določil jim je celo še uro njihovega srečanja. Bitka se jame razvijati tako rekoč v trenutku, ko so čete izstopile iz železniških vozov. Te armadne skupine se takoj odpošiljajo na do-

ločena mesta in se spuščajo v boj, ne glede na to, ako vedo, kje se nahaja njihova rezerva.

To ve vrhovni poveljnik.

Nekaj o vojevanju.

Dolgotrajne vojne sedaj niso več mogoče, ker je obstoj odvisen od neprestanega dela industrije in trgovine. Strategija, ki bi zavlačevala vojno, dandanes v dobi, ko štejejo armade milijone borcev, ni več mogoča.

Da pa se doseže hitra odločitev, se mora napad izvršiti z raznih strani. Dandanes je razmerje med velesilami skoro enako. Zato bi se mogel napad na bok izvršiti samo z oslabljenjem enega ali drugega krila, ali središča. Toda takšen napad ni brez nevarnosti.

Moderna puška je izborna orožje, toda pri rokah mora biti neprestano municija (strelivo). Mesto rezerve je bolje, da ima prva bojna vrsta pri sebi dovoljno zalogo municije. Najboljše rezerve so zaboji, ki jih je treba neprestano z avtomobili dovažati na fronto.

Ako se hoče navaliti na kak grič ali hrib, se mora preje vedeti, kje se sovražnik nahaja. To mora dognati konjenica ali dandanes tudi zrakoplov in pa aeroplan, ki od zgoraj bolje vidi in hitreje dopo do sovražnih postojank.

V moderni vojni velja vedno to-le načelo: Konjenica proti konjenici, artilerija proti artileriji, zrakoplovi proti zrakoplovom, dokler ena stranka ne zmaga, da potem pripomore k zmagi svoji pehoti.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Maribor, dne 22. septembra.

Iz našega južnega bojišča, kjer se borimo proti Srbom in Črnogorcem, ni nobenega podrobnega poročila. Le na splošno se nam zatrijuje, da naše čete od srede septembra vedno nevzdržno prodirajo naprej, dočim je položaj srbske armade zelo neugoden. Od črnogorske meje pa sploh ni nobenih vesti.

Mesto Pančevo ni padlo.

Po nekod se širi neresnične govorice, da je mesto Pančevo prišlo v srbske roke. Ta vest je popolnoma izmišljena. Graška „Tagespost“ namreč poroča, da je župan mesta Pančevo brzotjavil te dni svojemu bratu, ki stanuje v Gradcu, da je mesto neškodovano in mirno ter je tam sploh vse v redu.

Pančevo je mesto na južnem Ogrskem ob reki Temes, blizu Belgrada. Mesto šteje nad 20.000 prebivalcev, ki so večinoma Srbi. L. 1717 je imel princ Evgen v Pančevem svoje taborišče, od koder se je navalil na Belgrad zoper turško armado.

Upor in kolera v Srbiji.

Sofija, dne 21. septembra.

(Uradno.) Tukajšnji listi poročajo iz Niša: Razporejenosti srbske armade je skrajno slabo. V nekaterih artilerijskih polkih se je moštvo spuntalo in je uničilo lastne topove.

Do sedaj se je v srbski armadi pojavilo 12.000 slučajev kolere. Na dan umrje 2000 do 3000 mož na tej kugi. Državne hranilnice (banke) so spravili iz Valjeva, Gornjega Milanovca in Kragujevca v Niš.

Bivši srbski prestolonaslednik Jurij ranjen.

Niš, dne 20. septembra.

Uradno se poroča: Princ Jurij je na čelu ene bataljona svojega pešpolka št. 5 napadel avstrijske čete. Pri tem naskoku je bil princ ranjen. Krogla ga je zadela v hrbtenico in je prodrla na levo boku ven. Rana ni tako nevarna, da bi vzbujala velike skrbi. Princa so izročili v oskrbo zdravstvenemu oddelku in ga bodo te dni prepeljali v Krupanj, kjer se bo zdravil.

Kaj pravijo Srbi.

Sofija, dne 21. septembra.

Srbska poročila so do sedaj vedela mnogo povedati o srbskih zmagah, a zadnje dni so postala nenkrat malobesedna. Bridko se pritožujejo o „zahrbtnih napadih“ Avstrijcev na srbske čete.

Neprijazno razpoloženje na Balkanu.

Gradec, dne 21. septembra.

List „Tagespost“ je dobil iz Soluna z dne 11. septembra sledeče zanimivo poročilo, katero priča, kako se sovražniki Avstrije trudijo na vse mogoče načine, podpirati Srbijo v boju proti Avstriji. Poročilo se glasi:

Položaj na Balkanu je dan za dnevom drugačen. Grčija še vedno podpira Srbijo s tem, da zalaga njeno armado z živežem in jo tako obvaruje pred gladom. Nadalje pošilja Grčija v Srbijo strelivo, katero prihaja s Francoskega v Solun za Srbe. Bolgarija pa nastopa zoper Srbijo le bolj popustljivo s tem, da pošilja v Srbijo slabo organizirane prostovoljne čete, katere pa napravijo srbski armadi le malo škode. Da si upajo balkanske države tako očitno in tudi skrito nastopati zoper Avstrijo ter podpirajo našo sovražnico Srbijo, je mnogo krivde na tem, ker Avstrija dandanes zoper Srbe še ni mogla s tako močjo in uspehom nastopiti, da bi vrgla Srbijo ob tla in si tako pridobila na Balkanu ugled. Balkanske države ne upoštevajo, v kakem položaju je naša država sedaj, ko je zapletena na več strani v vojsko. Tukaj na Balkanu se sodi čisto drugače in se smatra, da je Avstrija in njena armada preslaba napram Srbiji. Na tozadnje popravke, ki prihajajo z Dunaja, se ne da mnogo. Če je položaj v notranji Srbiji še tako žalosten, pri nas se to ne upošteva mnogo, ampak se smatra to kot nasledek treh vojsk, ki so se vršile v dobi 2 let. Splošno pa je srbsko ljudstvo navajeno na vojne težkoče.

Grki pečejo pod nadzorstvom srbskih častnikov noč in dan kruh in suhor za srbsko armado. V Solunu se pokupi sol, riž in kava, sladkor, milo itd. in se s tem podpira in zalaga Srbijo. Tudi zlati denar, ki prihaja s Francoskega in je namenjen za Rusijo, ostane deloma v Srbiji. V Grčiji se je nakupilo toliko zdravil in obvez za Srbijo, da se že čuti v Solunu in drugih grških mestih občutno pomanjkanje teh predmetov. Občinstvo protestira proti izvozu v Srbijo, ker se manjkajoče blago z Nemčije, Avstrije in Francije ne da več nadomestiti.

Poizkusi bolgarskih čet, ki so udrle v Srbijo in so tam skušale z razdrtjem nekaterih mostov pretrgati in ustaviti železniške zveze s Srbijo, so se večinoma izjalovili. Napravljena škoda se je navadno v par urah zopet popravila. Upadi bolgarskih čet v Srbijo in Makedonijo ne dosežejo mnogo, k večjemu se tamošnje ubogo slovansko ljudstvo vznemirja in razburja. Dosedanji upadi teh čet v Staro in Novo Srbijo še torej Srbom niso prizadeli skoro nobene znatne škode. Nasproti temu pa se Srbi bahajo z velikimi (!) zmagami nad Avstrijo, kažejo na prignane avstrijske ujetnike in zaplenjene topove. Ravno kar je došla iz Aten v Solun brzotjavna vest, da so Srbi zasedli avstrijsko mesto Zemun pri Belgradu. Mogoče, da bo skoro došlo z Dunaja poročilo, da to ni res, a tukajšnje ljudstvo je napram Avstriji sovražno navdahnjeno in rado veruje takim poročilom, ki napravljajo srbske zmage.

Tako je torej sedaj razpoloženje na Balkanu.

Glasovi o junaštvu slovenskih vojakov.

Slovenski vojak pripoveduje.

Pešec Ferdo Breznik od 47. pešpolka, ki je bil v prvi bitki pri Lvovu ranjen od dveh krogel, pripoveduje:

Z velikim veseljem smo slovenski Štajerci šli v boj zoper Ruse. Vsi smo vedeli, da bo bitka zelo krvava. A nismo se ustrašili. V naših srcih je bila zavest, da se borimo za vero, dom, cesarja. Najhuši dan je bil 26. avgust. Že zgodaj v jutro smo se spustili v boj s sovražnikom. Lep solnčen dan je bil. Cel dan smo se prerivali pri neki vasi blizu Lvova sem in tja. Topovi so gromeli kakor bi hoteli biti konec sveta. Šrapneli in raznovrstne krogle iz topov, strojnih in navadnih pušk so frčale po zraku, kakor bi čebеле rojile. Zvižganje krogel po zraku je nekaj groznega. A slovenski vojak se tega nenavadnega frčanja prav nič ne ustraši. Mi smo drli naprej ter se bolj posluževali bajoneta kot krogel. Štedili smo s strelivom, a

smo tolkli Ruse s puškinimi kopiti ter zasajali ostre bajonete v ruska trupla. Vzeli smo Rusom že več okopov. Zarili smo se v rusko vojno črto z vso silo, a Rusi so vrzeli in luknje, ki so nastale v njih vrstah, vedno takoj nadomestili z novimi, svežimi četami. Rusi so vstajali iz tal kakor gobe po dežju. Smelo trdim, da se je en Avstrijec boril najmanj s 4 ali 5 Rusi. Sovražna premoč je postajala vedno večja. Zelo počasi smo se umikali ter smo prizadevali Rusom grozne udarce. Cele kupe ranjenih in mrtvih Rusov sem videl drug vrh drugega. A vstajale so vedno nove čete.

Tudi na naši strani jih je mnogo padlo, sicer ne toliko, kot se govori tukaj v domovini, a naše žrtve so bile precejšnje. Videl sem, kako so padali krog mene moji tovariši in prijatelji, a ni bilo časa, jemati od njih slovo. Prerivali smo se sem in tje. Prepričan sem, da sem spravil par ducatov Rusov na drugi svet. Proti večeru pa zadeneta tudi mene zapored-

ma kar dva strela, eden v roko, drugi pa v prsa. Rana, ki sem jo dobil na prsa, je od šrapnela. Kri mi je curkoma brizgnila na vse strani. Imel sem toliko prisotnosti duha, da sem se močno prijel z zdravo roko za rano ter se opotekel nazaj za bojno črto, kjer sva si dva tovariša drug drugemu prevezala rane. Nato sem šel peš kake 4 ure, dokler nisem dobil dobre zdravniške obveze. Končno sem po dolgem tavanju prišel na voz in na železnico ter po njej v Budimpešto. Po večdnevni vožnji sem došel končno v Maribor.

Tri reči sem si posebno zapomnil iz bitke:

1. Rusi se grozno bojijo naših bajonetov in pa krogel. Ko začnejo padati naše krogle v ruske vrste, ruski vojaki zatulijo kot divja živina. Daleč tje čez bojno polje se razlega to tuljenje. Rus se hitro uda, kakor hitro vidi, da se Avstrijec ne bo šalil z njim. Videl sem, kako so cele ruske čete pometale puške proč in dvigale roke v zrak, češ: Udamo se!

Na morju.

Sovražno brodogojstvo na preži.

Milan, dne 19. septembra.

Milanski list „Corriere della Sera“ poroča iz Bara: Več angleških in francoskih ladij leži pri Draču, druge zopet prežijo pred Kotorom.

Francoski mornarji -- uzmoviči.

Z bojišča, dne 22. septembra.

Francoske torpedovke v Adriji so zagrešile skrajno grd čin. Prikazale so se pred majhnim dalmatinskim otokom Pelagoza. Svetilnik na tem otoku služi dobro vsem parobrodarjem. Obenem je vremenska opazovalnica in bi bil torej pač lahko deležen mednarodnega varstva. Toda dne 19. t. m. so prišle francoske torpedovke pred otok, so uničile svetilnik, so pokvarile pitno vodo, ukradle perilo, vzele živež ubogih prebivalcev svet lučka in njihove ženske seboj ter jo odkurile proti angleškemu otoku Malti.

Nemško-rusko bojišče

Ruske priprave proti generalu Hindenburgu.

Ker je Rusija glavno silo svoje armade poslala proti Avstriji na gališko-poljsko bojišče, zato je bilo generalu Hindenburgu mogoče, temeljito poraziti Russe v izhodni Prusiji, jih pognati čez mejo ter zmagovito prodirati v rusko ozemlje. Hindenburgovi uspehi so silno prestrašili vladne in vojaške kroge v Petrogradu. Zato prihaja sedaj vest, da delajo v Petrogradu izvanredne priprave, da zadrže generala pl. Hindenburga, ki je s 750.000 možmi že na ruskem ozemlju in ki je pripravljen, da začne z ofenzivo ter koraka proti Varšavi. S tem bi bili Rusi prisiljeni, velik del svojih armad, ki nastopajo v Galiciji proti Avstriji, poslali proti generalu Hindenburgu. Tako so zopet zmage Hindenburgove, omogočene vsled našega nastopa v Galiciji, postale vzrok, da se nam olajša naše stališče proti Rusom v Galiciji. Obenem nam je ta zveza med nastopanjem avstrijskih in nemških armad najboljši dokaz, da se mora celo vojsko presojati s stališča skupnih dogodkov in ne samo na podlagi te ali one posamezne bitke.

Nemško-francosko bojišče

Maribor, dne 22. septembra.

V veliki bitki na Francoskem, koje bojna črta obsega razdaljo od 200 km, še vedno ni padla odločitev. Toda upati smemo, da bo izid za našo zaveznico Nemčijo ugoden. Naše upanje se opira na dve dejstvi: 1. Vsi napadi, ki so jih zadnje dni v bitki podvzeli Angleži in Francozi, so bili vsi brez izjeme odbiti, na nobeni točki niso dosegli uspeha. 2. Kjerkoli so nemške čete napadale, so bile zmagovite. Čisto naravno je, da se Francozi neprestanemu, silovitemu napadanju nemških čet ne bodo mogli dolgo upirati. Bitka traja z nezlomljeno silo naprej. V zadnjih dneh so se Nemci prostovoljno umaknili iz mesta Reims, katero so zavzeli že dne 3. septembra. To so storili iz vojaških ozirov, ker jim nudi zmerno gorovje za Reimsom silno ugodno in močno stališče. Sploh imajo nemške čete izborna stališča, kar tudi francoska poročila odkrito priznavajo. Večinoma stoje na hribovju in njegovih obronkih.

Za kraljevsko vlado na Francoskem.

Mnogo ljudi na Francoskem je nezadovoljnih z ljudovlado, ker v ljudovladi oni, ki so slučajno na krmilu, grdo izrabljajo svojo moč. Skušajo se obogatiti, in ker to poštenim potom navadno ne gre hitro, zato postanejo tatovi, goljufi in oderuhi. Nikjer ni toliko umazanih rok, ki bi se nosile javno, kakor v ljudovladah. Ko se je sedanja vlada preselila iz Pariza v Bordo, so pristaši kraljevske vlade (stranka se imenuje stranka royalistov) začeli strastno agitirati proti ljudovladi. Razdeljevali so po ulicah royalistične oklice, v katerih so dokazovali, da Nemci zmagojejo le radi tega, ker so vzgojeni pod pošteno kraljevsko vlado. Oklici so se razdelili tudi med vojaštvo. V Parizu vlada velikanska nevolja proti sedanji francoski vladi. Predsednik francoske ljudovlade dobiva dan za dnevom grozilna pisma. V Parizu pa se delijo sramotilni oklici na predsednika. Varnost v Parizu ni na višku.

Poročila, došla v sredo 23. sept. Avstrijsko-srbsko bojišče. Naše čete prodirajo čez Drino v Srbijo.

Budimpešta, dne 22. septembra.

List „Magyar Hirlap“ je priobčil včeraj sledečo brzojavko iz Mitrovice:

Odkar so naše čete srbski izpad na avstrijsko ozemlje krvavo odbile ter prekoračile Drino, prodira naša armada zmagovito v notranjost Srbije. V prvi polovici preteklega tedna so naše čete zavzele srbsko mesto Drenovac, ki leži v kotu med Savo in Drino. Odpor srbskih čet je bil krvavo odbit. Po teh bojih so naše čete prodirale dalje ter še zavzele srbska sela Pričinovič in Sevarice, kjer so bili Srbi znova hudo poraženi. Sedaj imamo v naši posesti celo ozemlje med temi zasedenimi kraji ter stojimo v stalni zvezi z našo armado, ki se južno od teh krajev bori s Srbi.

Kako smo prekoračili Drino. -- Srbi bežijo.

„Südslavische Korrespondenz“ poroča: Od avstrijskega častnika, kateri se bori proti Srbom, smo dobili sledeče poročilo:

Predvčerajšnjim (v nedeljo, dne 20. septembra) ob 3. uri zjutraj so naše čete prekoračile Drino, da nastopijo zaželjeno pot v Srbijo. Jaz sem imel prilično, da sem z neke višave, na kateri so bili postavljeni avstrijski topovi in s katere se je videlo na vse strani, opazoval prehod naših čet čez mejo. V dolini reke Drina je bila še gosta megla, ko so naše čete prekoračile most, katerega so napravili naši pionirji čez Drino na prostoru, kjer se nahaja mal oteček v sredini reke. Slisali smo, kako so v dolini začele pokati puške in kako se je tudi srbska artilerija začela vmešavati v boj. Radi goste megle, pod katere varstvom so naši prodirali naprej, pa srbska artilerija svojega cilja ni dosegla.

Ko se je megla vzdignila, sem videl, kako so se naše čete, dobro razvrščene, pomikale proti srbskemu selu L. Kakor hitro je bilo pozorišče toliko jasno, da je lahko naša artilerija stopila v boj, smo z našimi topovi začeli obstreljevati sovražne postojanke. Srbsko artilerijo smo gosto obsipavali s šrapneli, med tem, ko so naše čete, dobro krite, prodirale proti gori omenjenemu kraju. Nek srbski samostan, v katerem so imeli Srbi svoje glavno zavetišče in oporišče, je naša artilerija popolnoma razstrelila. Takoj po kratkem streljanju smo vedeli za vse srbske postojanke na nasprotni strani ter smo iste z dobro namerjenimi streli obsipavali z našimi šrapneli.

Srbi so se v divjem begu umaknili čez hribe in tudi sovražna artilerija, ki je izgubila večino svojega moštva, je zbežala. Na torišču je pustila en razstreljen top.

Isti dan popoldne ob 5. uri je bil cel srbski breg Drine naš. Istotako smo bili zasedli že tudi selo L. Proti večeru je žareče nebo naznanjalo, da gori več srbskih vasi. Naše čete pa so zasledovale bežečega sovražnika.

Upor v srbski artileriji.

Dunaj, dne 22. septembra.

Upor v srbski artileriji grozi, da okuži vso srbsko armado.

Z Bogom Karadžordževići!

Sofija, dne 22. septembra.

Srbski sedanji vladarski rodbini Karadžordžević so sešteti dnevi. Bolezen kralja Petra se je poslabšala. Prestolonaslednika Aleksandra in prince Jurija straži vojaštvo in orožništvo, ker se je bati napadov. Splošno se trdi, da je bil princ Jurij od srbskih vojakov nastreljen in rane ni dobil v bojih proti Avstrijem.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Kako je sedaj v Lvovu.

Krakov, dne 22. septembra.

Kakor poroča list „Nova Reforma“, znaša sedanje število prebivalstva v Lvovu samo 100.000 oseb, to je polovico manj kakor poprej. Središče mesta in predmestje Lyczakow je popolnoma zapuščeno. Najživahnejše gibanje se vlada v onih delih mesta, kjer prebiva ubožnejši del prebivalstva. Skoro vsa okna so zadržta, ulice brez ljudi, hišna vrata zaprta; razun trgovin z živežem je skoro vsa trgovina ustavljena. Kavarne in gostilne so večinoma zaprte, tiste pa, ki so odprte, so skoro brez gostov. Mestno upravo vodi prejšnji podžupan dr. Stahl. Po dnevu je videti na ulici zelo malo ruskega vojaštva. Po noči pa hodijo po mestu močne patrulje. Vse hiše v Lvovu, izvzemši glavni kolodvor, ki je zgorel, so ostale nepoškodovane.

Japonska zalaga Rusijo s topovi.

Londonski list „Times“ je prejel od svojega petrogradskega poročevalca sledečo brzojavko: Rusija je kupila od Japonske veliko težkih oblegovalnih topov, ki jih je že spravila na bojno črto.

General Auffenberg zaupa v zmago.

Budimpešta, dne 21. septembra.

Dopisnik lista „Esti Ujszag“ je imel pogovor s soprogom generala Auffenberga, ki je rekel: „Jaz sem

dobro poučena. Mi dosedaj nismo imeli niti enega poraza. Naše sedanje stališče je nad vse izborna. Dovolite, da Vam navedem eno vrsto zadnjega pisma mojega moža: „Pričakujemo, da bo boj težaven in se bo počasi razvijal. Pripravljeni moramo biti na požrtovvalno trpljenje. Vendar bo z božjo pomočjo zmaga naša.“

Nemško-francosko bojišče

Maribor, dne 23. septembra.

Mesto Reims, katero so Nemci iz vojaških ozirov zapustili, da zavzamejo bolj ugodno stališče za mestom, so zasedli Francozi. Vsled tega je mesto hudo obstreljano. Nemški prestolonaslednik dela z vsem naporom, da kmalu padeta trdnjavi Verdun in Toul. Potem bi postala njegova armada prosta, da poseže odločno v bitko pri Parizu. Na celi bojni črti pri Parizu se bijejo ljudi in obupni boji. Odločitev še ni padla.

Razna poročila.

Rim, dne 21. septembra. Katoliški voditelj grof Soderini ostro zavrača vse one, ki hujskajo na vojsko.

Rim, dne 21. septembra. Zedinjena socialistična stranka se je izrekla proti vojski in za to, da ostane Italija nepristranska.

Sofija, 21. septembra. Bolgarski general Radko Dimitrijevič je bil v bitki pri Tomazovu težko ranjen.

Sofija, dne 21. septembra. Bolgarska opozicija v saboru zahteva, da ostane Bolgarija v sedanjih razmerah nepristranska.

Zeneva, dne 22. septembra. Kljub vsemu zanikanju se obistinja, da je Rusija poslala Belgiji vojaštvo na pomoč.

Carigrad, dne 22. septembra. V Perziji se je začelo gibanje, da se otrese Perzija angleškega in ruskega jeroštva.

London, dne 22. septembra. Iz Pekina prihajajo vesti, da so se na Kitajskem pojavili nemiri in upori, vsled česar se je čez nekatere pokrajine razglasilo obsedno stanje.

Razne novice.

Naš knezoškof-jubilar. Dne 27. septembra bo poteklo 25 let, odkar je bil dr. Mihael Napotnik imenovan knezoškofom lavantinskim. To se je zgodilo 27. septembra l. 1889. Visoki slavljenec je v posebnem oklicu na č. duhovščino izrazil željo, naj se radi sedanjih časovnih razmer opusti vsako slavlje, kajti sedaj je tempus orandi in plangendi, češ, da se moli in žaluje. Mi se uklanjamo visoki želji z upanjem, da nam bo v boljših in veselejših časih dana priložnost, storiti vse ono, kar sedaj opuščamo. Le tihe molitve naj se dvigajo k vsemogočnemu Bogu, da blagoslovlja njega in njegovo višepastirsko delovanje. Se na mnoga leta!

„Največja pa je ljubezen.“ Pod tem naslovom je izšel v naši tiskarni govor prevz. in prem. gosp. dr. Mihaela Napotnika, knezoškofa lavantinskega, prednašan v prvi sinodalni seji na praznik obglavljenja sv. Janeza Krstnika, dne 29. avgusta l. 1911. — Knjižica se dobiva v knezoškofijski pisarni.

Izpred deželnoobrambnega sodišča. Iz Gradca se poroča: Iz preiskovalnega zapora so bili nadalje izpuščeni: Marko Kranjc, kaplan v Ribnici; Ivan Bosina, kaplan v Sladki Gori; Anton Raušl, župnik v Cirkovcah; Vid Janžekovič, župnik v Svečini; Peter Žirovnik, kaplan v St. Vidu niže Ptuj; I. Kristof, delavec v Mariboru; Franc Korošec, trgovec v Gornji Radgoni; Anton Zemljč, posestnikov sin v Črešnjevcih; slikar Vrečko, čevljar Pristernik, trgovec M. Ojčinger, krojač J. Ojčinger, trg. pom. R. Zeleznik, jurist Alojz Goričan, vsi iz Slovenske Bistrice; Jožef Gselman, gostilničar v Hočah; Janez Visočnik, p. d. Anc, posestnik v Hočah; Anton Črnko, posestnik v Lembahu; Ivan Holy, brivec v Brežicah.

Spodnještajerske zadeve. Poslanca Roškar in Pišek sta bila dne 18. septembra sprejeta v avdijenci pri ministrskem predsedniku grofu Stürgkhu. Opisala sta mu razmere na Spodnjem Štajerskem, posebno v mariborskem in ptujskem okraju. Ministrski predsednik grof Stürgkh jima je dal zadovoljiv odgovor.

*** Frančiškan padel pred oltarjem.** Frančišken o. Solan Matkovič je pred nekaj dnevi pri izvrševanju svojega duhovskega poklica v Zemunu umrl junaške smrti. O. Solan Matkovič je ostal v Zemunu, ko je vsled bližajočega se sovražnika vse zbežalo. Ostal je, da bi v teh težkih urah dajal ranjencem zadnjo tolažilo. Junaški hrvaški frančiškan je kljuboval prodirajočemu sovražniku, kljuboval je sovražnim krogom, bil je sam, brez varstva, ko je izvrševal